

**Türkiye Cümhuriyeti ile Sosyalist Soviyetist Cümhuriyetleri İttihadı
arasında, hududun tarafeyninde bulunan meralardan her bir taraf
ahalisinin istifadesine dair aktolunan mukavelenamenin tasdiki
hakkında kanun**

(Resmî gazete ile neşir ve ilânı : 5/3/1929 - Sayı : 1135)

№ 1396

BİRİNCİ MADDE — Türkiye Cümhuriyeti Hükümetile Sosyalist Şuralar Cümhuriyetleri İttihadı Hükümeti arasında aktolunup Ankarada 6 ağustos 1928 tarihinde imza olunan meralar mukavelenamesile işbu mukavelenamenin bazı noktalarını tasrihan Türkiye Cümhuriyeti Hariciye Vekili Beyefendile Sosyalist Şuralar Cümhuriyetleri İttihadı fevkalâde murahhas ve büyük elçisi beyninde tarihi mezkûrde teati olunan 45363/44 ve 200 numaralı notalar tasdik olunmuştur.

İKİNCİ MADDE — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren muteber olacaktır.

ÜÇÜNCÜ MADDE — İşbu kanun ahkâmının icrasına Hariciye, Maliye, Dahiliye, Millî Müdafaa, Sıhhat ve İçtimai Muavenet ve İktisat Vekilleri memurdur.

27 şubat 1929

MUKAVELENAME

1921 Senesi teşrinevvelinin 13 ünde aktolunan Kars muahedenamesinin 8 inci maddesine tevfikân:

Bir taraftan,

Türkiye Reisicümhuru

Ve diğer taraftan,

Soviyetist Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı Merkezi İcra Komitesi

Eyi komşuluk rabitalarının takviyesi ve iki taraf memleketlerinin hudut mıntakaları ahalisinin hududun diğer tarafındaki meralardan mütekabilen istifadelerinin teshili maksadında bulunduklarından bir mukavelename aktine karar vermişler ve bu hususta murahhas olmak üzere :

Türkiye Cümhuriyeti:

Diyaribekir mebusu Zekayi Beyefendi Hazretlerini,

Soviyetist Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı:

Soviyetist Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı fevkalâde murahhas ve büyük elçisi Müsyü

Jaques Suritz,

Soviyetist Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı büyük elçilik müsteşarı Müsyü Potemkine,

Müsyü Andre Kalantadze,

Müsyü Andre İvantchenko,yu

tain eylemişlerdir.

Murahhasını müşarünileyhim usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini teati ettikter sonra ahkâmı atıyeyi kararlaştırmışlardır:

MADDE 1 — Türkiye Cumhuriyeti ve Gürcistan Soviyetist Sosyalist Cumhuriyeti menatıki hududiyesi ahalisi, hayvanlarını huduttan geçirmek ve diğer taraf arazisinde bulunan ve aşağıda irae olunan muteamil yaylak ve kışlaklardan istifade eylemek hakkını haizdirler.

Türkiye Cumhuriyetinin salıfölbeyan ahalisi, eski Batum Okruğu ve eski Uzurgeti, Ahıska ve Ahılkelek Uyezdləri hududu idariyeleri dahilindeki mutat mer'alardan istifade ederler.

Gürcistan Sosyalist Soviyetist Cumhuriyetinin salıfölbeyan ahalisi, Türkiye arazisinde Artvin, Kars vilâyetleri hudutları dahilindeki mutat mer'alardan istifade ederler.

Maahaza şurası mukarrerdirki, yukarıda irae olunan mer'alardan istifade hakkı, tarafeyni âkıdeynden birinin arazisinde mevcut ve ya vücade getirilecek olan mevaki müstahkeme etrafındaki on beş kilometroluk mıntakai memnua hududu dahilinde bulunan mer'alara asla şamil olamaz. Mevaki müstahkeme filhal Türkiye tarafından Kars ve Sosyalist Şuralar Cumhuriyetleri ittihadı tarafından Batum mevaki müstahkemesidir.

İhtar : Mer'alardan istifade ederler tabirinden, mer'aların oraya gelen sürülerin yalnız otlatılması için istimali maksut olup işbu meraların ahara icarı veya satınak ve diğer mahalle nakletmek üzere otlarının biçilmesi hakkını iltiva etmez.

MADDE 2 — Mer'aları istimal müsaadesi, talebin işbu mukavele ahkâmına muvafık olması şartile, işbu mer'aların buldukları memleket memurini idaresi tarafından ita edilecektir (Türkiye kaza kaymakamları, Sosyalist Soviyet Cumhuriyetleri ittihadında Uyezd icra komitaları).

Mer'alar, işbu memurların emri üzerine müstedilere tahsis olunacaktır.

İşbu müsaadenin istihsali için, tarafeyni âkıdeyn alâkadar ahalisi gelecek mevsimde mer'alardan istifadeleri hakkında isim ve şöhetlerini, talep ettikleri mer'anın bulunduğu mevki ve hayvanlarının cins ve adedi ile tahsis edilecek mer'anın vüs'atini mübeyyin olarak tanzim edecekleri istidanamelerini mevsimden lâakal iki hafta evvel kendi memleketlerinin memurini idaresi vasıtasile veya kendi vekilleri vasıtasile diğer tarafın salâhiyettar memurlarına isal eylemek mecburiyetindedirler.

Talep olunan mer'ada, emrazı sariyei hayvaniye menbai mevcut olduğın faktirde salâhiyettar memurlar muadil diğer bir mer'a tahsis edeceklerdir.

İhtar : Mer'aların tahsisi, atideki sıra ile icra edilecektir :

Eveleinirde, her iki tarafta hattı hududa en yakın olan mutat mer'alar tahsis edilecektir . Maamafili, mıntakai hududiyede kâin olan ve hududun diğer tarafından gelen hayvanlar için teamülen istimal olunmıyan diğer mer'alar dahi tarafeyinden her birinin memleketlerinin daha içerilerinde bulunan mutat mer'alara mukabil olarak bunlara muadil oldukları takdir olunmak şartile müttefikan tarafı diğer ahalisine tahsis edilebilir.

İkinci derecede, huduttan uzak olan mutat mer'aların tahsisine mübaderet olunur. Fıkrai salife mucibince mukabillerinde müttefikan diğer mer'alar tahsis edilmiş olanlar hariç kahr .

MADDE 3 — Salâhiyettar memurlar tarafından meccanen ita olunacak müsaadename, mer'anın kendisine tahsis edildiği şahsın ismini ve mahlasını, rayedilecek hayvanın adet ve cinsini, mer'anın mevkiini, mer'anın istimali için tesviye edilecek meblağ ile mahal ve zamanı tediyesini muhtevi bulunacaktır.

MADDE 4 — İki taraf hayvanat sahiplerinin bir raiy mevsimi için tesviye edecekleri mer'a resmi miktarı berveçhi ati tesbit edilmiştir:

1 - Boynuzlu küçük hayvanat için :

A - Koyun, beş kuruşu muayenei baytariye resmi olmak üzere beher re's için onbeş kuruş .

B - Keçi, üç kuruşu muayenei baytariye resmi olarak beher re's için onbeş kuruş.

2 - Boynuzlu büyük hayvanat için: otuz kuruşu muayenei baytariye resmi olmak üzere beher re's için elli iki kuruş .

3 - Hayvanatı feresiye için : elli kuruşu muayenei baytariye resmi olmak üzere beher re's için yetmiş beş kuruş.

İşbu mebalig haricinde, hiç bir idare, belediye ve nahiye memurunun veya hiç bir hususi şahsın aynen veya nakten her hangi bir tediye talebinde bulunmağa hakkı olmayacaktır .

Yukarıda beyan olunan muayenei baytariye rüsünü, bir tarafa ait sürülerin geçit noktasına vusulünde tarafı diğer memurini tarafından istifa olunacaktır.

Mer'a resmi miktarı balığının bakiyesi, sürülerin mer'aya vusulü tarihinden itibaren iki hafta zarfında, sürü sahipleri tarafından, ait olduğu memurini mahalliyece irae olunan daireye ve yahut şahsa tesviye olunacaktır. İşbu mebalig vakti muayyeninde tesviye olunmazsa, memurini mahalliye mer'i olan kavanine tevfikân tahsiline tevessül etmek hakkını haiz olacaktır.

Şurası mukarrerdirki, Türkiye arazisinden gelen ve Türkiyedeki mer'alarına gitmek üzere Sosyalist Soviyetist Gürcistan Cümhuriyeti arazisinden transit suretile mürur eden sürüler, Soviyet arazisindeki müddeti ikametlerini iki haftadan ziyade temdit etmemek kaydile Soviyet arazisine hini duhullerinde mer'a resmine tabi olmayacaklar, ancak yukarıda tespit olunan muayenei baytariye rüsünü ifa edeceklerdir.

Menatıkı hududiyedeki köyler arasında alelâde vuku bulan ve mer'alardan istifade ile alâkadar olmıyan münakalatı yevmiyeye müteallik sair huduttan mürur ve uburlar, kemafissabık mer'a ve muayenei baytariye resminden müstesnadır.

İhtar 1 : Yaz mevsimi tabirinden, mayıs ayının ikinci misfile eylül ayının ikinci misfi arasındaki aylar ve kış mevsimi tabirinden, teşrinievvelin ikinci misfile, mart nihayetine kadar olan şuhur maksuttur.

İhtar 2 : Kuzu ve oğlaklar, her bir re's için iki kuruş muayenei baytariye resminden maada mer'a resmine tabi değildirlir. Danalara gelince, boynuzlu büyük hayvanlar misilli resme tabidirlir.

Çoban köpekleri her rüsundan müstesnadirlir.

MADDE 5 — Koyun, keçi, boynuzlu büyük hayvanat, at ve manda sürüleri mer'alarına müteamil yollardan sevkolunurlar ve hududu aşağıda mezkûr geçit noktalarından mürur ederler:

1 -- Sulda-Başköy yolunda karakol harabesi civarında kâin Gök dağ, 2 - Kenarbeli-Karzah, 3 - Karzamet - Tatalet, 4 - Badelâ - Orçoğan, 5 - Gramani - Tilil, 6 - Sarı Çayır - Demir kapı, 7 - Tibeti - Gogadeze, 8 - Gouvan - Merisi, 9 - Zeda - Kertviz - Gorgazeti, 10 - Maraditi, 11 - Sarp.

Gerek mer'a yolları ve gerek mer'a merhaleleri ancak idarei mahalliye ile akdemce biltilâf tebdil olunabilir. Evelce bir itilâf hasıl edilmeksizin sürülerin başka yollardan sevki halinde memurini memleket, mutat yolları takip ettirmek için muktazi tedabiri ittihaz edebilirler.

Her iki memleket memurları, hayvanatın mürurundan on gün evvel haberdar edilmelidirlir. Geçit noktaları işbu ihbarda mürurun bidayeti olarak tayin edilen günden itibaren 14 gün müddetle açık kalacaktır. Bu müddetin inkizasından sonra geçit noktaları, karantinaya tabi hayvanattan maadası için kapatılacaktır.

MADDE 6 — Sürülere refakat eden hayvan sahipleri ile çobanlar ve indelhace bunların aileleri, hududu geçmek hakkını bahşeyleyen hususi pasavanları hamil bulunacaktır. Bu vesikanın nümunesi merbuttur (Melfuf 1).

İşbu pasavanlar, hududun geçit onktalarında hiç bir harç anılmaksızın kayd edilecektir.

MADDE 7 — Hayvanat sahipleri hududu geçen her bir sürü, kısım ve kümeler için, müteakiben ait oldukları memurini tarafından muta vesikai hususiyeyi hamil bulunacaklardır.

İşbu şahadetnameler işaret atıyeyi ihtiva etmelidir; Sürü sahibinin isim ve şöhreti, hayvanatın cins ve miktarı, sürü ile menşemin ahvali sıhhiyesi. İşbu şahadetname 28 kânunusani 1927 tarihinde parafe edilip bu günkü tarihle imza edilen baytari mukavelenamenin on birinci maddesine tevfikân hayvanatın ve menşemin emrazı sarıyeden masun olduğunu teyit etmelidir.

İşbu şhadetnameler kafileyi teşkil eden hayvanat eshabı tarafından sureti mahsusada mezun kıhnan bir şahsın yedinde bulunacak ve gerek takıp olunan yollarda ve gerek gidecekleri mer'alarda diğer taraf memurinine ibraz olunacaktır. İşbu şhadetnameler kezalik hududun müruru esnasında hiç bir harç alınmaksızın kaydedilecektir. Nümunesi merbuttur (Melfuf 2).

Marûlbeyan şhadetnameyi hamil olmaksızın hududa gelecek olan sürüler sevkedildikleri memleketin arazisine kabul edilmeyeceklerdir.

MADDE 8 — Tarafı diğerin arazisindeki mer'alarda veya yollarda boynuzlu büyük hayvanat arasında vebai bakarı zulur ettiği takdirde musap oldukları zahir olacak hayvanat itlâf edilecek ve mütebaki hayvanata müteamil veba aşısı ve tecrit tedabiri tatbik olunacaktır.

Hummâi kılâtı, şarbon Vs. gibi diğer emrazi sariye zuhurunda tacrit ve tathirati fenniye ve derileri ile beraber eesadın ihrak suretile imhası tedabiri ve diğer müteamil tedabir tatbik olunur. Bu tedabire ait masarif hayvanatın arazisi dahilinde bulunduğu memleket tarafından icra olunur.

Hayvanatın hududu esnayı mürurunda ittihaz olunacak baytarî tedabire gelince; işbu tedabir 28 kâunusani 1927 tarihinde parafe edilip merbutu olan protokol ile birlikte 6 ağustos 1928 tarihinde imzalanan baytarî mukavelenamede mezkûrdur.

MADDE 9 — Hayvanat eshabı ve çobanlar, muhafaza maksadile nisbeti atıye dahilinde adı ateşli hazinesiz tüfek taşıyabilirler:

Küçük hayvanatın elli ilâ yüz re'si için bir silâhlı çoban, yüz ilâ iki yüz re'si için iki silâhlı çoban ve buna kıyasen her yüz re's veya küsuratı için bir tüfek bulundurulabilir.

Boynuzlu büyük hayvanatın beher yirmi ilâ elli re'si için bir silâhlı çoban, elli ilâ yüz re'si için iki silâhlı çoban ve buna kıyasen beher elli re'es veya küsuratı için bir tüfek ilâve edilebilir.

Beher tüfek için fişek adedi elliye tecavüz etmemelidir.

MADDE 10 — Kendilerine silâh taşımak hakkı bahşedilen hayvanat sahipleriyle çobanlar kendi memleketleri memurini canibinden muta merbut nümuneye muvafık vesikayı hamil olmalıdırlar (Melfuf 3).

İşbu vesika tarafı diğerin memurini aidesine ibraz edilecektir. Aksi takdirde iade talebi hakkı olınamak üzere silâhlar musadere olunacaktır.

MADDE 11 — Gerek hayvanat, gerek hayvanatı yetiştirmeğe lâzım olan eşya yani yemek takımı, hernevi âlât ve edevat, mevsime mahsus kabili nakil kulübeler ve çadırlar, muhafaza ve yük hayvanatı ve tuz ile çobanın eşyasını teşkil eden elbise, ayakkabı, esliha, mualecat ve mütenevvi âlât ve sürülere refakat eden eşyaya yalnız üç ay zarfında lüzumlu bulunan erzak ve yolda, merhalelerde azami bir ay esnasında mektezi ot; gerek hayvanatın ve mevadı mezkûrenin ithalinde, gerek hayvanatın ve eşya ve erzakı mezkûrenin ihracında Devlet lühdutlarında bir gûna vergi ve resme tabi değildirlir.

Kezalik raiy esnasında sürülere refakat eden kimseler, şahsî hiç bir vergi ve resme tabi olmayacaklardır.

MADDE 12 — Hayvan sahipleriyle çobanlar, kendi memleketlerine hini avdetlerinde huduttan geçirdikleri bilcümle hayvanlarile yün, deri, yağ, peynir V. S. gibi mahsulâtı geri götürmekle mükelleftirler.

Maamafih sürününün tabii tezayüdü ile vefiyattan veya çobanlar tarafından istihlâkından mütevellit tenakusu nazarı itibara alınacaktır. Derilerin ithaline, menşeleri olan mer'a muntakasının sarî hayvan hastalığından ari bulunduğu usulü dairesinde sabit olduğu takdirde, mûsaade edilir.

Hayvanatın mahsulâtı, hini ilraçta hiç bir vergiye veya gümrük resmine tabi tutulmayacaklardır.

İhtar : Hayvanatın tenakusunda, hayvan sahipleri hayvanların derilerini veya hayvanatın emrazi sariye neticesinde telef olduğunu müsbit şahadetnameyi hini avdetinde gümrüğe ibraza mecburdurlar.

MADDE 13 — Sürüleriyle birlikte hududu geçmiş olan bir taraf tebaasından hayvanat sahipleriyle çobanlar, mezkûr sürüleriyle menşeleri olan memlekete aydetlerine kadar, onlarla birlikte diğer taraf arazisinde kalmaya mecburdurlar. Müstesna ahvalde, bu hayvan eshabı ve çobanlar hududun müruru hakkında mevzu kavaidi umumiyeye tevfikan hududu tekrar geçebilirler.

MADDE 14 — Her iki tarafın makamı mahalliyesi, hayvan sahipleriyle hayvanatın menafiiini kendi vatandaşlarının menafii gibi müsavat üzere himaye ederler. Çobanlara gelince, bunlar gerek intizama nazaret, gerek memurini mahalliye ve ya mütেকabilen kendi konsolosluklarına müracaat etmek üzere bir mutemet intibap ederler. Bu ahvalde memurini mahalliye mutemede kısa müddetli hususî pasavan ita edeceklerdir.

MADDE 15 — Mer'alar mıntakasında sair hayvanat hastalığı zuhur eylediği takdirde mahalli memurin, hayvanat hastalığının sirayetine karşı mücadele için işbu mukavelenin sekizinci maddesinde derpiş edilen aynı tedabiri ittihaz edeceklerdir.

MADDE 16 — Bir tarafın ahalisine ait olup işbu mukavelename ahkâmı mucibince hududu geçen sürülerle, eşya ve hayvanatın diğer taraf memurini canibinden, mahkemeler tarafından verilen haciz kararları müstesna olmak üzere, hiç bir bahane ile kısmen ve ya tamamen haciz veya istimval edilemez.

MADDE 17 — İşbu mukavele tasdiknamelerin teatisi tarihinden itibaren mevkii meriyete girecektir.

İşbu mukavele sür'atı mümkün ile tasdik edilecektir.

Tasdiknamelerin teatisi Ankarada icra olunacaktır.

İşbu mukavele beş sene müddete mer'i olacaktır.

Tarafeynden biri veya diğeri müddetin hitamından altı ay evvel mukavelenamenin infisahını tarafı diğere tebliğ etmeyecek olursa tarafeyni akideynden birinin onu feshetmesi veya tadilini talep eylemesi gününden itibaren bir sene daha mer'i olacaktır.

Tasdikan ilimalkal murahhaslar işbu mukavelenameyi imza ve tahtim etmişlerdir.

Ankarade 1928 senesi ağustosunun altıncı gününde iki nusha olarak tanzim olunmuştur.

Zekâyi

*J. Suritz
V. Potemkine
A. Ivantchenko
A. Kalantadze*

MELFUF - 1

**SÜRÜLERİLE BİRLİKTE GİDEN ÇOBANLARIN TÜRKİYE - GÜRCİSTAN HUDUDUNU
GEÇMELERİNE MAHSUS PASAVAN**

EŞKÂL

İsmi ve şöhreti

Babasının adı

Yaş

Boy

Göz

Saç

Sakal

Alâmeti farika

Tabiiyet

Gideceği mera

Hamilin refakatindeki eşhas

Ana, karı, evlenmemiş kızları ve kız kardaşları, on iki yaşına kadar oğulları

Eşkâli balada mezkûr sancağının kazasının
nahiyesinin karyesi ahâlisinden çoban tasrih edilen nokta -
lardan hududu geçmeğe ve beraberlerinde bulunan sürüyü Türkiyede kâin meraya sevk etmeğe
mezundur, 192 imza ve mühür

MELFUF - 2

VESİKA

Hududu geçecek olan hayvanların sahiplerine ita olunur

İsim ve Şöhreti

Babasının adı

Sürü ile sürünün geldiği mahallin ahvali sılıhiyesi (Baytarî mukavelenamenin on birinci
maddesine tevfikân)

Hayvanın cinsi - koyun, keçi, at, manda, inek, öküz ve saire

Bu vesika sancağının kazasının nahiyesinin
..... karyesi ahâlisinden olup balâda mezkûr sürünün sahibi olan
verilmiştir. Bu sürü çoban tarafından sevk edilerek hududu geçecek ve mutat mer'aya götürü-
lecektir.

Bu pasavan tarihine kadar muteberdir.

MELFUF - 3

MER'ALARA GİDEN ÇOBANLARLA HAYVANAT SAHİPLERİNE İTA OLUNAN SİLÂH
TAŞIMA VESİKASI

EŞKÂL

Adı ve şöhreti
Babasının adı
Yaş
Boy
Göz
Saç
Sakal
Alâmeti farika
Tabiiyet
Gideceği yer
Tüfeğin cins ve numarası
Fişenkların adedi

Eşkâli berveçhi balâ göstertlen sancağının kazasının
nahyesinin karyesi ahalisinden yokarıda mezkûr tüfeği sürüye
refakat ettiği müddetçe taşımağa mezundur.

192

Mühür ve imza

45363/44 NUMARALI NOTA

Ankara, 6 ağustos 1928

Soviyetist Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı fevkalâde murahhas
ve büyük elçisi Müsyü j . Suritz Hazretlerine

Sefir Hazretleri,

Bu günkü tarihle Türk ve Soviyet heyeti murahhasaları arasında imzalanan mer'alar muka-
velesine atfen ve mezkûr mukavelenin tatbikatında memurini mahalliyevi tenvir maksadile Zati
Âlinize aşağıdaki beyanati teyit etmekte kesbi şeref eylerim :

1 -- Her iki memleket hayvanat eshabının Kars muahedesi ve salifüzzikir mer'alar muka-
velesi mucibince hakta istifadesi bulunan mütekabil müteamil mer'alar zirdekilerdir:

a - Türkiye arazisi üzerinde :

Ak baba, Kısır Dağ, Çatakef, Kaserit, Gök dağ (Çaldır), Bülbülün, Yasemal, Telil
Garmani, Cın Dağ (Ayderesi), Gomvan (Merisi), Tbeti Gagadze, Kar Çihal .

b - Soviyetist Sosyalist Cümhuriyetler İttihadı arazisinde :

Ahal daba, Cinal (Ciroh), Kara Şalvar, Gonya, Çürüksu (Çoroh), Çakvistavi, Uzurgeti
(Uzurgetinin şimal ve şimali garbisinde Kara denize kadar).

2 — Birinci fıkrada mezkûr mer'aları bu güne kadar muntazaman ve bermutat istimal
eden yerli sürülerin ihtiyacı izrar ve tahdit edilmeyecektir .

3 — Elyevm kâmilin yerli sürüler tarafından istimal edildiği cihetle Gürcü hayvan sahip-
lerine tahsis edilmeyecek olan Ailagöz mer'ası yerine hududa yakın ve istimali mutata olmiyan
diğer bir mer'a verilecektir.

4 — tarafeyni âkıdeyn, iki taraf hayvanatı eshabının menfeati ve tedabiri sıhhiye ve bay-
tariyenin tatbikatını teshil için, uzakta bulunan mer'aların hududa daha yakın olanlarla,

mer'alar mukavelenamesinin ikinci maddesinin ihtarı mucibince mübadelesini pek ziyade şayanı arzu telâkki ettiklerinden her iki taraf şimdiden bu mübadelenin tahakkuku amelîyesini taahhüt eylemişlerdir. Şurası da mukarrerdir ki mukavelenin ikinci maddesinin ihtarı mucibince mübadele olunan her mutat mer'a bir daha talep olunamıyacaktır.

5 - Soviyet heyeti murahhasası Kabaktepe mer'ası hakkındaki talebini geri aldığından mezkûr mera türk arazisinde Soviyet hayvanat sahiplerine gösterilecek mer'alara dahil değildir. İhtiramatı faikamın kabulünü rica ederim efendim.

İmza
Dr. Tevfik Rüştü

200 NUMARALI NOTA

Türkiye Cümhuriyeti Hariciye Vekili Beyfendi Hazretlerine

Vekil Beyfendi,

Bu günkü tarihle Soviyet ve Türk heyeti murahhasaları arasında imzalanan mer'alar mukavelesine atfen ve mezkûr mukavelenin tatbikatında memurini mahalliyeyi tenvir maksadile Zati Âlinize aşağıdaki beyanatı teyit etmekle kesbi şeref ederim:

1 - Her iki memleket hayvanatı eshabının Kars muahedesı ve salıfüzükir mer'alar mukavelesi mucibince hakkı istifadesi bulunan mütekebil müteamil mer'alar zirdekilerdir :

a - Soviyetist Sosyalist Cümhuriyetler ittihadı arazisinde:

Ahaldaba, Cinal (Ciroh), Kara Şalvar, Gonya, ÇürükSu (Çoroh), Çakvistavi, Uzurgeti (Uzurgetinin şimal ve şimali garbisinde Kara denize kadar).

a - Türkiye arazisi üzerinde:

Akbaba, Kısır Dağ, Çatakef, Kaserit, Gökdağ (Çaldır), Bülbülân, „Yasemal" Telil, garmanı,

Cin dağı (Ay deresi), Gomvan (Merisi), Tbeti, Gogadze, Karcihal.

2 - Birinci fıkrada mezkûr mer'aları bu güne kadar muntazaman ve bermutat istimal eden yerli sürülerin ihtiyacı izrar ve tahtit edilmeyecektir.

3 - Elyevm kâmilen yerli sürüler tarafından istimal edildiği cihetle Gürcü hayvan sahiplerine tahsis edilemeyecek olan Alagöz mer'ası yerine hududa yakın ve istimali mutat olmıyan diğer bir mer'a verilecektir.

4 - Tarafeyni âkideyn, iki taraf hayvanatı eshabının menfeati ve tedabiri sıhhiye ve baytariyenin tatbikatını teshil için uzakta bulunan mer'aların hududa daha yakın olanlarla, mer'alar mukavelesinin ikinci maddesinin ihtarı mucibince mübadelesini pek ziyade şayanı arzu telâkki ettiklerinden her iki taraf şimdiden bu mübadelenin tahakkuku amelîyesini taahhüt eylemişlerdir. Şurası da mukarrerdir ki mukavelenin ikinci maddesinin ihtarı mucibince mübadele olunan her mutat mer'a bir daha talep olunamıyacaktır.

5 - Soviyet heyeti murahhasası Kabatepe mer'ası hakkındaki talebini geri aldığından mezkûr mer'a Türk arazisinde Soviyet hayvanat sahiplerine gösterilecek mer'alara dahil değildir. İhtiramatı faikamın kabulünü rica ederim efendim.

İmza: j. Suritz

Soviyetist Sosyalist Cümhuriyetleri İttihadı
fevkalâde mürahas ve büyük elçisi

Cümhuriyet Reislîğine yazılan tezkerenin tarihi ve numarası

: 24-2-1929 ve 1/340

Bu kanunun neşir ve ilânı Başvekilliğe bildirilmesine dair Cüm. Reislîğinden gelen tezkerenin tarihi ve numarası

: 27-2-1929 ve 4/82

Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların ilt ve sayfa numaraları

Cilt Sayfa

7 34

8 2,41:42,56,61:62,65,70:72

Bu kanunla ilişkili olan kanunların numaraları:

609,610